

ÁLLATTENYÉSZTÉS és TAKARMÁNYOZÁS

2015. 64. 1

Alapítás éve: 1952

ÁLLATTENYÉSZTÉS – TARTÁS – TAKARMÁNYOZÁS

> A vágócsirke hizlalás
jövendelmezősége

> Zöldtakarmány keverék
szilázsok értékelése

> Ketrechben nevelt
növedéknyulak
termelési és vágási
tulajdonságai

> A charolais szarvas-
marha fajta típusairól

TARTALOM - CONTENTS

<i>Gerencsér Zsolt – Atkári Tamás – Radnai István – Matics Zsolt – Szendrő Zsolt: Különböző ketrectípusokban nevelt növendéknyulak termelési és vágási tulajdonságainak összehasonlítása (Effect of cage type on productive and carcass traits of growing rabbits)</i>	<i>1</i>
<i>Domokos Zoltán – Tózsér János: A charolais szarvasmarha fajta és típusainak kialakulása (The Charolais cattle breed and the development of its types).....</i>	<i>8</i>
<i>Hoffmann Richard – Horváthné Kovács Bernadett – Orosz Szilvia: Silózási céllal termesztett zabos borsó és zabos bükköny keveréktakarmányok táplálóanyag tartalmának összehasonlító elemzése a vetési csíraszám függvényében (Effect of seeding rate on nutritive value of oat-pea and oat-vetch mixtures grown for silage making).....</i>	<i>21</i>
<i>Szóllósi László – Szűcs István: A vágócsirke hizlalás jövedelmezőségét meghatározó tényezők ökonomiai értéke (Economic value of factors defining the profitability of broiler production).....</i>	<i>32</i>
<i>Bene Szabolcs: Patomorfológiai vizsgálatok ló fajban. 1. közlemény: Irodalmi áttekintés (Patomorphological studies on hoof in horses. 1st Paper: Literature review)</i>	<i>46</i>
<i>2014-BEN SIKERESEN MEGVÉDETT PHD ÉRTEKEZÉSEK (PHD DISSERTATIONS IN THE YEAR OF 2014)</i>	<i>64</i>
<i>TARTALOM – CONTENTS: 2014. 63. Kötet; Vol. 63.....</i>	<i>78</i>

Címlap fotó (Frontpage photo)

GŐZGÉP VONTATÁS

(XIX.sz.vége/XX.sz.eleje)

Erdélyi Mór fényképész műhelyéből

(A Magyar Mezőgazdasági Múzeum gyűjteményéből)

PULLUNG A STEAM-ENGINE

(End of 19th century/early 20th century)

Mór Erdélyi Photo Workshop

(Collection of the Hungarian Agricultural Museum, Budapest)

KÜLÖNBÖZŐ KETRECTÍPUSOKBAN NEVELT NÖVENDEK- NYULAK TERMELÉSI ÉS VÁGÁSI TULAJDONSÁGAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

GERENCSÉR ZSOLT – ATKÁRI TAMÁS – RADNAI ISTVÁN – MATICS ZSOLT –
SZENDRŐ ZSOLT

ÖSSZEFOGLALÁS

A kísérlet célja annak vizsgálata volt, hogyan alakulnak a három különböző ketrectípusban nevelt növendéknyulak termelési és vágási tulajdonságai. Az öt hetesen elválasztott nyulakat véletlenszerűen 3 csoportba osztották: polc nélküli ketrec (0,20 m², 3 alomtestvér nyúl/ketrec, PN, n=90), ketrec fémrács polccal (0,39 m², 6 alomtestvér nyúl/ketrec, FP, n=132), ketrec műanyag rács polccal (0,54 m², 8 alomtestvér nyúl/ketrec, MP, n=152). A telepítési sűrűség mindhárom ketrectípusban 15 nyúl/m² volt, a padozat alapterületére számolva. A kísérlet végén a 12 hetes nyulakat levágták. Szignifikáns különbség volt az 5-10 hetes kor közötti súlygyarapodásban az FP és a másik két csoport (PN és MP) között (sorrendben: 37,9; 41,2 és 39,8 g/nap, p<0,001), 10 hetes kori testsúlyban (2335 és 2449 g, p=0,012) és takarmányfogyasztásban (110 és 128 g/nap, p=0,016) az FP és PN csoport között. A nyulak takarmányértékesítése és vágási kitermelése megegyezett a három csoportban. A hátulsó rész referencia karkaszhoz viszonyított aránya az FP és MP csoportokban nagyobb, a zsírdepók referencia karkaszhoz viszonyított aránya kisebb volt, mint a PN csoportban (sorrendben: 36,7; 37,1 és 35,9%, p<0,001, valamint 2,16; 2,11 és 2,93%, p<0,001). Az eredmények alapján megállapítható, hogy a nagyobb, polccal felszerelt kertecben, a nagyobb mozgási lehetőség miatt néhány termelési tulajdonság romlott, a zsírdepók mennyisége csökkent, a hátulsó lábak súlya és aránya viszont nagyobb lett.

SUMMARY

Gerencsér, Zs. – Atkári, T. – Radnai, I. – Matics, Zs. – Szendrő Zs.: EFFECT OF CAGE TYPE ON PRODUCTIVE AND CARCASS TRAITS OF GROWING RABBITS

The aim of the experiment was to compare the productive and carcass traits of growing rabbits housed in different cages. Weaned rabbits (at 5 weeks of age) were randomly divided into 3 groups: small cage without platform (0.20 m², 3 full-sibs/cage, SC, n=90), cage with wire-mesh platform (0.39 m², 6 full-sibs/cage, WP, n=132), cage with plastic-mesh platform (0.54 m², 8 full-sibs/cage, PP, n=152). The stocking density in each cage was 15 rabbits/m², calculated for floor size. Rabbits were slaughtered at 12 weeks of age. Significant differences were found in daily weight gain between weeks of 5 and 10 between groups WP and SC or PP (37.9, 41.2 and 39.8 g/day, respectively, p<0.001), in body weight at 10 weeks of age between WP and SC groups (2335 and 2449 g, respectively, p=0.012) and in feed intake (110 and 128 g/day, respectively, p=0.016) between WP and SC groups. No differences were found in feed conversion ratio and dressing out percentage. Ratio of hind part to reference carcass was larger in WP and PP than in SC group (36.7%, 37.1% and 35.9%, respectively, p<0.001) and the ratio of fat depots (perirenal + scapular fat) to reference carcass was larger in SC than in WP and PP groups (2.93%, 2.16% and 2.11%, respectively, p<0.001). It can be concluded that the productive performance and ratio of fat depots were lower, and the ratio of hind legs to reference carcass was larger in rabbits housed in larger cages equipped by elevated platform, because of the higher moving activity.

A CHAROLAIS SZARVASMARHA FAJTA ÉS TÍPUSAINAK KIALAKULÁSA

DOMOKOS ZOLTÁN – TŐZSÉR JÁNOS

*„harmonizálnunk kell a genotípust és a környezetet”
(Cundiff és mtsai, 1992)*

ÖSSZEFOGLALÁS

A tanulmány az időszámítás utáni 878-tól napjainkig nagy távlatot felölelve, újszerűen mutatja be a francia charolais fajta fejlődését Franciaországban, Angliában és a Föld más területein. Fontos ismeretekkel szolgál a fajta törzskönyvezéséről, 1864-től kezdődően 1900-ig a fajta létszámadataival együtt. Azt a folyamatot, hogyan vált világfajtvá a charolais fajta az 1950-es évektől, több korabeli tenyészállat fotóival mutatják be. A tanulmány részletesen taglalja a charolais fajtán belül elkülöníthető típusok (tenyésztői, hentes, köztes, könnyűellő, ranch) kialakulásának okait, az egyes típusok jellemzését a világban, Franciaországban és Magyarországon. Fontos információ a könnyű ellésre irányuló szelekció gyakorlatának bemutatása, valamint a francia tenyésztési szemlélet változásának alakulása az elmúlt tíz évben. A tanulmány többek között adatokat szolgáltat a magyarországi típusok teljesítményadataira is: születési súly, választási súly, küllemi bírálati adatok (szélesség, hosszúság, izmoltság).

SUMMARY

Domokos, Z. – Tőzsér, J.: THE CHAROLAIS CATTLE BREED AND THE DEVELOPMENT OF ITS TYPES

This review retrospectively describes the development of the Charolais breed in original way from 878 till nowadays in France, England and in other regions of the Earth. It supplies important data about the pedigree registration of the breed from 1864 till 1900, including the effective population size. The process of the Charolais becoming a popular breed worldwide - starting in the 1950ies - is illustrated by historical photos of breeding animals. The study deals in details with the reasons of formation of the different types (breeding, butchery, mixed, easy calving, ranch) within the breed are discussed, and types occurring worldwide, especially in France and Hungary. The paper gives useful information about the practice of selection to calving ease and the changes of paradigm in breeding in France in the past 10 years. The study provides data about the production of the different types in Hungary: weight at birth, weaning weight, conformation judgement measures and scores (width, length and muscle development).

SILÓZÁSI CÉLLAL TERMESZTETT ZABOS BORSÓ ÉS ZABOS BÜKKÖNY KEVERÉK ZÖLDTAKARMÁNYOK TÁPLÁLÓANYAG-TARTALMÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE A VETÉSI CSÍRASZÁM FÜGGVÉNYÉBEN

HOFFMANN RICHÁRD – HORVÁTHNÉ KOVÁCS BERNADETT – OROSZ SZILVIA

ÖSSZEFOGLALÁS

A vizsgálat célja annak feltárása volt, hogy - a zab virágzásakor betakarítva a zabos borsót és a zabos bükkönnyt - az eltérő vetési csíraszámok hogyan hatnak ezen tavaszi keverékek táplálóanyag-tartalmára. A vizsgálatok során hat különböző vetési csíraszámmal vetett zabos borsót és hat zabos bükkönnyt hasonlítottunk össze. A szántóföldi kísérletet a Kaposvári Egyetemen állítottuk be 2013-ban. A méréseket kisparcellás keretek között végeztük el, 4 ismétlésben, véletlen blokk elrendezésben. Takarmányozási szempontból vizsgálva a keverékeket megállapítottuk, hogy a zabos borsó esetében a vetési csíraszámnak nem volt szignifikáns hatása a szárazanyag, a nyersfehérje, a nyersrost, a nyerszír, a nitrogénmentes kivonható anyagok, a keményítő, az NDF, ADF és az ADL koncentrációjára. A zab emelkedő csíraszámának hatására azonban a keverékek nyershamu-tartalma csökkent a 650.000 csíra/ha borsót tartalmazó keverékekben. A zab súlyarányának növekedése kisebb hamutartalmat, feltehetően kisebb mértékű földszennyeződést eredményezett. A zabos bükköny keverékben a bükköny jelentős csíraszám (3.000.000 csíra/ha) kedvező hatással volt a nyersfehérje-tartalomra. Ezért a 3.000.000 csíra/ha bükköny és 2.000.000 csíra/ha zab, illetve 2.500.000 csíra/ha zab javasolt további vizsgálatokra, valamint ezt javasoljuk az üzemi gyakorlatban való alkalmazásra. Mindkét keveréktípus (valamennyi vetési csíraszám esetében) kiváló rostforrásnak bizonyult, mivel a jelentős NDF-tartalom (NDF: 488-532 g/kg sza) szerény lignintartalommal társult (ADL: 25-33 g/kg sza.).

SUMMARY

Hoffmann, R – Horváthné-Kovács, B. – Orosz, Sz.: EFFECT OF SEEDING RATE ON NUTRITIVE VALUE OF OAT-PEA AND OAT-VETCH MIXTURES GROWN FOR SILAGE MAKING

The authors investigated the effect of different seeding rate on nutrient content of six summer annual oat-pea and oat-vetch whole crop mixtures (harvested in flowering stage of the oat plant) grown for silage making. A comparative description of six oat-pea and six oat-vetch seed combinations was executed, respectively. Field trial was carried out at Kaposvár University, in 2013. Randomized experimental plot size was 1,5 m x 10 m = 15 m² per repetition (treatments= 6, n= 4). The six different oat-pea seeding rate did not have significant effect on concentration of the dry matter, crude protein, crude fiber, crude fat, nitrogen-free extract, starch, NDF, ADF and ADL in the mixtures. The ash content was significantly lower according to the increasing seeding rate of the oat in the mixtures sown with 650.000 seed/ha pea. The higher seed ration of the oat significantly reduced the ash content (presumably the soil contamination) in these oat-pea whole crop mixtures. Higher seeding rate of the vetch significantly increased the crude protein content in the oat-vetch mixtures. Combinations of 3.000.000 vetch seed/ha and 2.000.000 oat seed/ha or 2.500.000 oat seed/ha are recommended for additional investigations and in the farm practice. The oat-pea and oat-vetch whole crop mixtures (each seeding rate) had considerable fiber content (NDF: 488-532 g/kg sza.), with low level of ADL (ADL: 25-33 g/kg sza.), so silages made from these whole crop mixtures can be excellent degradable NDF source in the diet of ruminants.

A VÁGÓCSIRKE HIZLALÁS JÖVEDELMEZŐSÉGÉT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK ÖKONÓMIAI ÉRTÉKE

SZÖLLŐSI LÁSZLÓ – SZŰCS ISTVÁN

ÖSSZEFOGLALÁS

A tanulmány célja a magyarországi brojlerhizlalás jövedelmezőségét befolyásoló legfontosabb tényezők ökonómiai értékeinek meghatározása. A tevékenység természetes adatokon alapuló ökonómiai teljesítményének vizsgálatára determinisztikus modellt alkalmaztunk. A modell input paraméterei két csoportra oszthatók: technológiai és gazdasági. A technológiai paraméterek magukba foglalják a termelés természetes hatékonysági mutatóit, míg a gazdasági paraméterek közé a termelés input és output árai, valamint fajlagos költségtételei tartoznak, jelen esetben a 2012. évi átlagárakat, értékeket jelentik. Az eredmények alapján a vágócsirke értékesítési árának 1,00; a takarmány beszerzési árának -1,88; a naposcsibe árának -0,42; az átlagos napi súlygyarapodásnak 4,13; a fajlagos takarmányfelhasználásnak -9,41; illetve az elhullás mértékének -1,73 Ft/kg ökonómiai értéke van. Ezek az értékek megmutatják, hogy az adott tényező peremfeltételektől számított egy egységgel történő emelkedése (ceteris paribus) milyen irányban és mértékben változtatja a jövedelmet. Vizsgáltuk továbbá hogy, miként befolyásolják a különböző termelési szintek és input-output árak az egyes tényezők ökonómiai értékeit.

SUMMARY

Szöllősi, L. – Szűcs, I.: ECONOMIC VALUE OF FACTORS DEFINING THE PROFITABILITY OF BROILER PRODUCTION

The objectives have been to identify the economic value of key factors determining the profitability of broiler production in Hungary. A deterministic model has been used to estimate the economic performance of the activity based on physical data. The input parameters of the model can be divided into two groups: technological and economic ones. Technological parameters include the physical efficiency indicators of production, whereas economic parameters consist of input and output production prices and specific expense items, in the present study average prices and values in 2012. The findings suggest that the economic value of the selling price of slaughter chicken is 1.00; that of the purchase price of feed is -1.88; the price of chick is -0.42; average body weight gain is 4.13; feed conversion ratio is -9.41; and mortality rate is -1.73 Ft/kg. These values indicate in what direction and how ceteris paribus changes incomes calculated on the basis of boundary conditions. The paper also studies how various production levels, input and output prices influence the economic values of certain factors.

PATAMORFOLÓGIAI VIZSGÁLATOK LÓ FAJBAN

1. közlemény: Irodalmi áttekintés

BENE SZABOLCS

ÖSSZEFOGLALÁS

Az irodalmi áttekintés célja olyan hazai és nemzetközi forrásmunkák bemutatása volt, amelyek a különböző fajtájú lovak pataméreteit, valamint a pataméreteket befolyásoló tényezők hatását értékelték. Az ilyen irányú vizsgálatok száma a nemzetközi szakirodalomban meglehetősen kevés, a hazai tudományos publikációkból - különösen a hazánkban nagy létszámban tenyésztett fajták esetén - szinte teljesen hiányzik. A bemutatott forrásmunkák alapján a ló patájának méret-felvételezésére többféle módszer ismeretes. A hagyományos, mérőszalaggal, tolmérővel, ívkörzővel és szögmérővel végzett méret-felvételezés mellett használhatunk képelemző (fényképtechnikán alapuló) és radiológiai (röntgenfelvételeken alapuló) eljárásokat is. Ezek kivitelezésének bemutatása, a méret-felvételezés módja, valamint a mért paraméterek leírása többé-kevésbé jól definiált a külföldi szakirodalomban, azonban a hazai tudományos folyóiratokból jórészt ez is hiányzik. Az elemzett forrásmunkákban nem állt rendelkezésre adat arról, hogy a mének milyen pataméreteket örökítenek. Pedig ezen információknak nagy jelentősége lehet akkor, ha egy apaállat a kívánatos-tól eltérő, vagy szabálytalan alakú patát örökít. A hazai fajták pataméreteinek felvétele, az adatok kiértékelése és az eredmények folyóiratokban való bemutatása mindenképp érdekes lehet a hazai szakmai közvélemény számára.

SUMMARY

Bene, Sz.: MORPHOLOGICAL STUDIES OF HOOF IN THE HORSE. 1st paper: LITERATURE REVIEW

The aim of this article is to review the international and Hungarian publications discussing the data of hoof size, and the effect of factors on hoof size of horses from different breeds. There have been very few studies dealing with the topic in the international scientific literature and there is a lack of information in Hungary, especially in the case of most common breeds with large numbers. According to the literature data, the hoof measuring methods can be divided into more groups. In addition to the traditional (performed with measuring tape, calipers and protractor) method image analysis (based on photo-technology) and radiological (based on radiogram) methods can be used. Presentation of these implementation, the method of measuring and the description of parameters more or less well defined in foreign literature, however, from the national scientific journals is also largely absent. In the references there is no available information on the inheritance of hoof size parameters from the stallions, despite the fact that such information can be of great importance, especially if the hoof size of a sire is different from the desired or irregular, namely the offspring may inherit loose hoof size from the stallion. Evaluation of hoof size data of the horse breeds in Hungary, and the publication of new results may be of interest to experts.

Állattenyésztés és Takarmányozás

Főszerkesztő (Editor-in-chief): FÉSÜS László (Herceghalom)

A szerkesztőbizottság (Editorial board):

Elnök (President): SCHMIDT János (Mosonmagyaróvár)

BREM, G. (Németország)	HIDAS András (Gödöllő)	NÉMETH Csaba (Budapest)
HODGES, J. (Ausztria)	HOLLÓ István (Kaposvár)	RÁTKY József (Herceghalom)
KAUFMANN, O. (Németország)	HORN Péter (Kaposvár)	SZABÓ Ferenc (Mosonmagyaróvár)
MANABE, N. (Japán)	HULLÁR István (Budapest)	TÖZSÉR János (Gödöllő)
ROSATI, A. (EAAP, Olaszország)	KOVÁCS József (Keszthely)	VÁRADY László (Szarvas)
BODÓ Imre (Szentendre)	KOVÁCSNÉ GAÁL Katalin (Mosonmagyaróvár)	WAGENHOFFER Zsombor (Budapest)
FÉBEL Hedvig (Herceghalom)	MÉZES Miklós (Gödöllő)	ZSARNÓCZAY Gabriella (Szeged)
GUNDEL János (Herceghalom)	MIHÓK Sándor (Debrecen)	

Szerkesztőség: NAIK Állattenyésztési, Takarmányozási és Húsipari Kutatóintézet
(Editorial office): NAIK Research Institute for Animal Breeding, Animal Nutrition and Meat Industry
2053 Herceghalom, Gesztenyés út 1.
T/F: (+36)23-319-133 – E-mail: szerk@atk.hu – www.atk.hu
Technikai szerkesztő: SÍPICZKI Bojana

A cikkek kivonatolva a CAB International (UK) az Animal Breeding Abstracts c. kiadványban
The journal is abstracted by CAB International (UK) in Animal Breeding Abstracts

Felelős kiadó (Publisher): Mezőszentgyörgyi Dávid, NAKVI

HU ISSN: 0230 1614

A lap a Földművelésügyi Minisztérium tudományos folyóirata
This is a scientific quarterly journal of the Ministry of Rural Development, founded in 1952
(„Állattenyésztés”) by Prof. József Czákó

A kiadást támogatja (sponsored by): Földművelésügyi Minisztérium
MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottsága

Megjelenik évente négyszer

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág. Központi Előfizetési és Áruszállásügyi Csoport. Postacím: 1900 Budapest.

Előfizethető az ország bármely postáján, valamint a hírlapot kézbesítőknél,

e-mailen: hirlapelfizetes@posta.hu. További információ: 06-80/444-444.

Előfizetési díj egy évre: 8500 Ft.

Előfizetés és hirdetések felvétele lehetséges az ügyfélszolgálaton a következő elérhetőségeken:

tel: 06-1/362-8114, fax: 06-1/362-8104, e-mail: info@agrarlapok.hu, weboldal: www.agrarlapok.hu.

Nyomta: Generál Nyomda Kft.

6728 Szeged, Kollégiumi út 11/H